

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя Тернопільська міська рада	Ternopil Ivan Puluj National Technical University Ternopil City Council
Корпорація «Науковий парк «Інноваційно- інвестиційний кластер Тернопілля» «Страхова компанія «ТАС»	Corporation «Scientific Park – Innovation and Investment Cluster of Ternopil Region» Insurance company «TAS»
Вроцлавський економічний університет Університет «Опольська Політехніка» Університет прикладних наук в Нисі Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук	Wroclaw University of Economics Opole University of Technology University of Applied Sciences in Nysa Elblag University of Humanities and Economics
Індо-Європейська освітня фундація (Республіка Польща)	Indo-European Educational Foundation (the Republic of Poland)
Університет Дунареа де Йос м. Галац (Румунія)	University Dunarea de Jos of Galati (Romania)

МАТЕРІАЛИ

***III Міжнародної науково-практичної конференції
«ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У
ГЛОБАЛЬНОМУ, РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРАХ»***

***Proceedings of the 3rd International Scientific-Practical Conference
“FORMATION OF THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMIC SYSTEMS
COMPETITIVE POSITIONS STRENGTHENING IN
GLOBAL, REGIONAL AND LOCAL DIMENSIONS”***

УДК 330:336:338

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5 квітня 2019 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. – 168 с.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Рогатинський Р. М., проректор з наукової роботи ТНТУ ім. І. Пулюя, д.т.н., професор
Співголова – Ціх Г. В., декан факультету економіки та менеджменту ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент
Співголова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Бицюра Л. О. – заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради (м.Тернопіль, Україна)
Химич Г. П. – директор Корпорації «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля»»
Зелінська Анетта – професор факультету управління, комп'ютерних наук та фінансів Вроцлавського економічного університету, Dr.Hab (м. Вроцлав, Республіка Польща) – за згодою
Клеменс Бригіда – заступник декана з навчальної роботи факультету економіки та менеджменту Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Опалка Анна – керівник відділу з міжнародних зв'язків Університету прикладних наук в Нисі, PhD (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Вілімовська Зоф'я – директор інституту фінансів Університету прикладних наук в Нисі, Dr.Hab. (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Рокіта-Поскарт Діана – асистент кафедри регіональної політики Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Середоха Ізабелла – заступник декана факультету адміністрації та соціальних наук, Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук (м. Ельблонг, Республіка Польща) – за згодою
Кумар Прадіп – голова Індो-Європейської освітньої фундації, PhD (м. Варшава, Республіка Польща) – за згодою
Зека Єкатеріна Даниєла - виконавчий директор Документаційного центру управління маркетингу в промисловості та сільському господарстві, Університет Дунареа де Йос м. Галац, PhD (м. Галац, Румунія) – за згодою

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Науково-педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя:

Артеменко Л. Б., Бажанова Н. В., Винник Т. М., Дячун О. Д., Константюк Н. І., Крамар І. Ю., Крупка А. Я., Кудлак В. Я., Малинич Г. М., Мариненко Н. Ю., Левицький В. О., Подвірна Т. В., Радинський С. В., Тимошик Н. С., Фецин І. М., Химич І. Г.

Науковий секретар

Маркович І. Б. – доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 6 від 23.04.2019 р.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

ISBN 978-617-7331-79-6

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ МІКРО-, МЕЗО- І МАКРОРІВНЯ: КОНФЛІКТ ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЙ 21 СТОЛІТТЯ 8

Агарков Олександр СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
Бажанова Наталія ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДНОГО ПРИРОСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
Винник Тетяна СПОЖИВЧИЙ КОШИК ЯК КРИТЕРІЙ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	10
Гречко Алла ФІСКАЛЬНІ СТИМУЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ.....	12
Ілляшенко Сергій НОВА ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ УНІВЕРСИТЕТУ: ЗДОБУТКИ І ПРОТИРІЧЧЯ.....	14
Клемпарський Микола, Тетяна Ларіна ЕЛІТА ЯК СУБ'ЄКТ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ	16
Козак Зоряна ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	18
Кондратюк Надія ОЦІНКА ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	20
Константюк Наталія, Черенко Ірина ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	23
Константюк Наталія ВАЖЛИВІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	25
Крутько Маргарита АКТИВІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	26
Малинич Ганна, Сливка Оксана НАВИКИ ТА КОМПЕТЕНЦІЇ ПРАЦІВНИКА У ХХІ СТОЛІТТІ: ПОГЛЯД РОБОТОДАВЦЯ.....	28
Мардус Наталія ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ТОВАРІВ.....	29
Маркович Ірина ПОЛЦЕНТРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	31
Подвірна Тетяна ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДЕРЖАВНИМ БЮДЖЕТОМ	33

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ, НАУКИ, ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 35

Ігуна Кратар UNIVERSITY-INDUSTRY COLLABORATION	35
--	----

Мета статті. З'ясувати причини та фактори, які впливають на зменшення народжуваності в Україні. Визначити роль держави у стабілізації даних процесів.

Виклад основного матеріалу. Основними факторами, які негативно впливають на збільшення кількості населення в країні є економічна та політична кризи, а також війна на сході України. А також, виїзд за кордон талановитого, працездатного населення, яке мало б розвивати та збагачувати країну. Найбільше українських мігрантів у Польщі, Німеччині, Чехії, Італії та Швеції.

Працюючого населення не вистачатиме для того, щоб фінансово підтримувати людей пенсійного віку, що може викликати соціальну кризу.

Негативним фактором є і те, що кількість вчених в Україні теж зменшується, отже в найближчому майбутньому, розвивати технології, теж буде нікому.

Незважаючи на позитивну тенденцію зменшення смертності, показники народжуваності не збільшуються, і тому показники загальної чисельності населення теж продовжуватимуть зменшуватись.

Так, до 2050 року населення України зменшиться до 32 мільйонів, що є негативним природнім приростом населення. Згідно зі статистикою у більшості українських сімей виховується лише одна дитина (70 %).

Величезною проблемою є катастрофічна кількість абортів. На загальну кількість вагітностей, припадає четвертина переривання вагітностей.

Висновок. Усі вищезгадані проблеми, держава має регулювати на законодавчому рівні, оскільки ми на шляху демографічної катастрофи в подальшому, все це може призвести до ще більш глибокої соціально-економічної кризи.

Перелік використаних джерел:

1. Скоробогатова Н. Є. Регулювання міжнародної міграції трудових ресурсів в умовах глобалізації / Н. Є. Скоробогатова, Л. С. Карнажук // Сучасні проблеми економіки і підприємництва. – 2017. – Вип. 20. – С. 31-39.

УДК 339

Винник Тетяна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Vynnyk Tetiana

PhD in Economics, Associate Professor
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СПОЖИВЧИЙ КОШИК ЯК КРИТЕРІЙ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ CONSUMER BASKET AS CRITERION LEVEL OF LIVING

У більшості країн основним критерієм, що характеризує рівень життя громадян є вартість споживчого кошика. Як і в інших європейських країнах, так і в Україні за формування споживчого кошику несе відповідальність уряд. Нині там налічується 250 товарів і послуг (В Європі споживчий кошик - набір різних товарів і послуг - включає від 300 найменувань до декількох тисяч, залежно від країни [2]).

Споживчий кошик – це набір продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг для основних соціальних і демографічних груп населення. До споживчого кошика входять товари, що споживаються окремою людиною чи сім'єю протягом місяця або року. Від вартості **споживчого кошика** залежать формування державного та місцевих бюджетів, обсяг соціальної допомоги, а також прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата і пенсія

[4] (станом на 1.04.2019 прожитковий мінімум становить 1921 грн., розмір мінімальної заробітної плати – 4173 грн., мінімальної пенсії – 1497 грн.) [3]. Слід зазначити, що в середньому понад 60 % зарплати ми витрачаємо на харчування, причому ці витрати не мають перевищувати третини прожиткового мінімуму. Для прикладу в Іспанії, Франції та Німеччині витрати на продукти не перевищують 13 %. А загалом мешканці Європи витрачають на їжу менше 20 % [1]. Щодо практики в європейських країнах, то там прожитковий мінімум не прив'язаний до кошика споживчих товарів. Споживчий кошик служить передовсім маркером інфляції, тобто аналізуючи товари та послуги, що входять до його складу, легко відстежити, як змінюються ціни, рівень інфляції і т.д. І на основі цього коригуються соціальні стандарти [2].

Востаннє уряд переглядав споживчий кошик у жовтні 2016 року, а до цього аж у 2000 році. Водночас, згідно із законом, споживчий кошик має переглядатись кожні 5 років [5]. Важливо, що у 2018 році Київський апеляційний адміністративний суд ухвалив рішення, яким підтвердив незаконність споживчого кошика в Україні і зобов'язав уряд переглянути його склад та нормативи, які є необґрунтованими та занижують стандарти життя українців.

Надзвичайно важливим аспектом, при розрахунку вартості споживчого кошика є розуміння його впливу на зростання економіки країни. Так, згідно з даними Індексу соціального розвитку, розробленого американською неурядовою організацією «Social Progress Imperative» за підтримки компанії «Делойт», за рівнем життя населення Україна посідає 64 місце за рівнем соціального розвитку серед 146 країн світу. Індекс визначає рейтинги країн на базі показників, що мають безпосередній вплив на якість життя людей. За рівнем Індексу соціального розвитку Україна посіла місце між Кубою (63) і Македонією (65) та залишається у групі країн із розвитком вище середнього. Незначне покращення показників України відбулося у категоріях «Основні потреби людини», «Основи благополуччя» та «Можливості». Рівень ВВП України на душу населення підвищився із \$7,457 у 2017 році до \$7,668 у 2018 році. За результатами цьогорічного Індексу серед країн СНД, Україна поступилася Білорусі (46), Вірменії (55) та Росії (60). Значним покращенням Індексу вирізнялась Білорусь. Останню сходинку за рівнем соціального розвитку серед країн СНД посідає Таджикистан (106) [6].

Індекс соціального розвитку – це перша цілісна оцінка рівня соціального розвитку країни незалежно від економічних чинників. Індекс складається з низки показників соціального розвитку та довкілля, що відображають три напрями соціального розвитку: базові людські потреби, добробут і можливості. Індекс соціального розвитку за 2018 рік охоплює дані 146 країн за 51 показником, що становить 98 % усього населення світу. Індекс було розроблено як органічне доповнення для показника ВВП та інших економічних індикаторів для забезпечення більш цілісного уявлення про загальний рівень розвитку країн. Індекс соціального розвитку також пропонує практичний спосіб відстеження досягнутого прогресу порівняно з цілями ООН у сфері сталого розвитку.

Як бачимо, соціальні стандарти, які діють сьогодні в Україні є відображенням не лише рівня економічного розвитку нашої держави, а й якості життя українців.

Перелік використаних джерел:

1. Василик А. В. Споживчий кошик в Україні: реалії та необхідність удосконалення базових соціальних стандартів [Електронний ресурс] / А. В. Василик, К. П. Кузьменко. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/36.pdf;
2. Жебрацький споживчий кошик: суд припинив знущання уряду з українців [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://m.znaj.ua/society/203371-zhebrackiy-spozhyvchiy-koshik-sud-priviniv-znushchannya-uryadu-z-ukrajinciv>;
3. Прожитковий мінімум 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/kadry-zarplata/oplata-truda/2824-2824-prozhitkovij-minimum.html>;

4. Сопощко О. Ю. Продукти харчування повсякденного попиту як складові споживчого набору [Електронний ресурс] / О. Ю. Сопощко. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2011_24%281%29__100;

5. Споживчий кошик в Україні: що він передбачає та чи відповідає прожитковому мінімуму [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/spozhivchij-koshik-v-ukrajini-shcho-vin-peredbachaje-ta-chi-vidpovidaje-prozhitkovomu-minimumu-2489731.html>;

6. 2018 Social Progress Index [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.socialprogress.org/?code=UKR>.

УДК 330.34:332.142

Гречко Алла

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

Alla Hrechko

Ph.D, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship
National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute"
Kyiv, Ukraine

**ФІСКАЛЬНІ СТИМУЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ
FISCAL STIMULATIONS AS A PREDICTION OF INCREASING THE
COMPETITIVENESS OF REGIONS**

Сучасні глобалізаційні виклики розвитку світового господарства актуалізують застосування урядами країн різних механізмів підвищення конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів. Одним із таких механізмів є фіскальна державна політика. Для України, в якій відбуваються реформи у напрямі децентралізації владних повноважень для зменшення асиметричності соціально-економічного розвитку стають актуальними питання використання фіскальних стимулів для підвищення конкурентоспроможності регіональних суб'єктів.

Фіскальна політика держави повинна бути спрямована на формування сприятливого інституційного середовища функціонування господарюючих суб'єктів та заснована на системі економічних стимулів для підвищення їх конкурентоспроможності.

Виходячи із семантики слова «стимул», економічний зміст даного поняття включає в себе сукупність заходів, направлених на спонукання до конкретних дій або каталізацію окремих процесів. На практиці фіскальні стимули активізують діяльність підприємств, створюючи резерви до збільшення прибутковості шляхом скорочення витратної складової як за рахунок використання можливостей прямого субсидіювання державою або за рахунок впровадження податкових пільг, що підвищує їх конкурентоспроможність, у тому числі, й на світовому ринку.

На наш погляд, при фіскальному стимулюванні, що включає в себе широкий спектр засобів, застосування яких визначається, в першу чергу, об'єктом стимулювання, організаційно-правовою формою та юридичним статусом платника податків, видом діяльності, регіональною ознакою та соціальним значенням, повинно бути спрямовано на інноваційну сферу. Саме стимулювання інноваційної сфери сприятиме підвищенню